



**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

**NOVI FINANČNI MEHANIZMI IN  
ESCO – Energy Service Company MODELI  
POGODBENEGA ZAGOTAVLJANJA PRIHRANKOV  
POGODBENE OSKRBE Z ENERGIJO OZIROMA TOPLOTO  
KOT MOŽNOST ZA IZVAJANJE  
PROJEKTOV TRAJNOSTNE ENERGIJE  
IN PRILOŽNOST ZA ZAGON GOSPODARSTVA**

Pripravil:

Rajko Leban, direktor GOLEA s sodelavci

Marec 2013



**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



European Union ERDF  
Union Européenne FEDER



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

## 1.0. UVOD

Lokalne skupnosti imajo iz leta v leto manj investicijskih sredstev, tudi delež sofinanciranja iz naslova Kohezijskih sredstev se za naslednjo finančno perspektivo napoveduje da bo manjši in kjer je izredno težko skozi mednarodne projekte financirati same investicije v večjo energetske učinkovitost ter uvajanju obnovljivih virov ob tem.

Ker pa pri energetske učinkovitih prenovah stavb, javne razsvetljave,... vedno dosežemo prihranke pri stroških za energijo, lahko na te prihranke gledamo kot na prihodke samega investicijskega projekta in s tem kot vir preko katerega se obravnavani projekt trajnostne energetike tudi sam sebe poplača, kar pa je osnova za energetske pogodbeništvu.

### **Energetske pogodbeništvu**

Glavni namen energetskega pogodbeništvu (pogodbenega znižanja stroškov za energijo) je vključevanje zasebnih investitorjev v izvajanje ukrepov za učinkovito rabo energije (URE) na strani rabe in oskrbe z energijo ter znižanja stroškov za energijo, vključno z uporabo obnovljivih virov energije (OVE), brez angažiranja javnih financ, oziroma deležu le teh v manjšem obsegu. Energetske pogodbeništvu povezuje naložbene in obratovalne postopke. Skladno z dobro prakso (npr. v Nemčiji) je tovrsten trg potrebno spodbuditi na več ravneh in sicer na strani naročnikov, strani izvajalcev in strani institucij, ki merijo učinke prihrankov. Poleg pravnih in institucionalnih vidikov je zelo pomemben element tudi razvoj in vzpostavitev ustrezne finančne, garancijske sheme, ki spodbudi vključitev poslovnih bank, v financiranje tovrstnega projektnega, javno zasebnega financiranja.

Glede na izredno slab investicijski potencial lokalnih skupnosti, javnih ustanov,... da bi lahko same izvajale projekte trajnostne energetike v smislu večje energetske učinkovitosti ter ob upoštevanju dejstva, da ustreznega finančnega potenciala niti ni pri lokalnih ponudnikih teh storitev in kjer se finančni trg za pridobitev ugodnih finančnih virov preko komercialnih bank iz dneva v dan zastruje in to še posebej na območju držav programa MED, je potrebno nujno uvesti ustrezne mehanizme energetske učinkovitosti preko finančnih shem za implementacijo modela energetskega pogodbeništvu.

V okviru tega ukrepa bi preko ESCO banke v sodelovanju s poslovnimi bankami vzpostavili možnosti izvajanja finančnega inženiringa za spodbujanje investicij v energetske učinkovitost na podlagi t.i. energetskega pogodbeništvu, kjer se investicije financirajo na račun bodočih prihrankov. V ukrep je možno že sedaj vključiti pomoč in vire financiranja EIB – European Investment Bank preko različnih programov, kot sta npr. ELENA, JESSICA,.. nadalje sredstva nacionalnih, regijskih in lokalnih proračunov in sredstva evropske kohezijske politike.



**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

## 2.0. PRAVNI VIDIK ESCO MODELA

Podlaga za pravno ureditev ESCO modela je Direktiva 2006/32/ES o učinkovitosti rabe končne energije in o energetske storitvah  
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:114:0064:0064:SL:PDF>  
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:114:0064:0064:en:pdf>

Ker v Skupnosti obstaja potreba po izboljšanju učinkovitosti rabe končne energije in spodbujati proizvodnjo iz obnovljivih virov energije in ker se je Skupnost zavezala izpolniti obveznosti iz Kjotskega protokola sta Evropski parlament in Svet evropske skupnosti dne 5. Aprila 2006 sprejela Direktivo 2006/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta o učinkovitosti rabe končne energije in o energetske storitvah ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/76/EGS.

Za potrebe razumevanja vsebin navajamo naslednje v Direktivi 2006/32/ES navedene definicije:

»Podjetje za energetske storitve – ESCO« je fizična ali pravna oseba, ki izvaja energetske storitve in/ali druge ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti v objektu ali prostoru uporabnika in pri tem do določene mere prevzema finančno tveganje. Plačilo za opravljene storitve (v celoti ali delno) temelji na doseženih izboljšavah energetske učinkovitosti in doseganju drugih dogovorjenih meril glede doseženih učinkov.

»Pogodbeno zagotavljanje prihranka energije« je pogodbeni dogovor med koristnikom in ponudnikom (običajno je to ESCO) ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti, pri čemer so naložbe v ta ukrep poravnane glede na stopnjo izboljšanja energetske učinkovitosti, dogovorjeno s pogodbo.

»Ukrep za izboljšanje energetske učinkovitosti« so vsi ukrepi, ki običajno vodijo k preverljivemu in merljivemu ali ocenljivemu izboljšanju energetske učinkovitosti.

»Energetska učinkovitost« je razmerje med doseženim učinkom, storitvijo, blagom ali energijo ter vloženo energijo.

»Izboljšanje energetske učinkovitosti« je povečanje učinkovitosti rabe končne energije kot posledica sprememb v tehnologiji, obnašanju porabnikov in/ali gospodarskih sprememb.



**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

»Energija« so vse oblike energije v prosti prodaji, vključno z električno energijo, zemeljskim plinom (tudi utekočinjenim zemeljskim plinom), utekočinjenim naftnim plinom, vsemi gorivi za ogrevanje in hlajenje (vključno z daljinskim ogrevanjem in hlajenjem), premogom in lignitom, šoto, pogonskimi gorivi (razen goriv za letalstvo im mednarodni pomorski promet), ter biomaso, kakor je opredeljena v Direktivi 2001/77/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o spodbujanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije na notranjem trgu z električno energijo.

»Prihranki energije« so količina prihranjene energije, določena z merjenjem in/ali oceno porabe pred in po izvedbi enega ali več ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, ob zagotavljanju normalizacije za zunanje pogoje, ki vplivajo na porabo energije.

»Energetska storitev« je fizikalni učinek, korist ali ugodnost, ki izhajajo iz kombinacije energije z energetsko učinkovito tehnologijo in/ali dejavnostjo, ki lahko vključuje obratovanje, vzdrževanje in nadzor, nujne za opravljanje storitve, ki se opravi na podlagi pogodbe in za katero se je izkazalo, da v normalnih okoliščinah vodi k preverljivemu in merljivemu oziroma ocenljivemu izboljšanju energetske učinkovitosti in/ali primarnih prihrankov energije.

»Mehanizmi energetske učinkovitosti« so splošni instrumenti, ki jih uporabljajo vlade ali vladni organi za oblikovanje podpornega okolja ali spodbud za udeležence na trgu, da zagotavljajo in kupujejo energetske storitve in druge ukrepe energetske učinkovitosti.

»Programi za izboljšanje energetske učinkovitosti« so dejavnosti, ki so osredotočene na skupine končnih odjemalcev in običajno vodijo k preverljivemu in merljivemu ali ocenljivemu izboljšanju energetske učinkovitosti.

»Ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti« so ukrepi, ki običajno vodijo k preverljivemu in merljivemu ali ocenljivemu izboljšanju energetske učinkovitosti.

»Energetski pregledi« so sistematični postopki za doseganje primernega poznavanja obstoječe porabe energije stavbe ali skupine stavb, tehnološkega procesa in/ali industrijskega obrata ali pri izvajanju zasebnih ali javnih storitev, ki opredeli in oceni gospodarne možnosti za varčevanje z energijo ter poroča o ugotovitvah.



**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

»Financiranje s strani tretje stranke« je pogodbeni dogovor, ki vključuje tretjo stranko – poleg dobavitelja energije in koristnika ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti – ki zagotavlja kapital za izvajanje ukrepa in koristniku zaračunava pristojbino, ki ustreza delu prihrankov energije, doseženih z ukrepom za izboljšanje energetske učinkovitosti. Ta tretja stranka je lahko ESCO ali pa tudi ne.

»Finančni instrumenti za varčevanje z energijo« so vsi finančni instrumenti, kot so skladi, subvencije, znižanje davka, posojila, financiranje s strani tretje stranke, pogodbeno zagotavljanje prihranka energije, pogodbe z zajamčenimi prihranki energije, zunanje izvajanje z energijo in druge pogodbe, ki jih na trgu ponujajo javni ali zasebni organi, da tako deloma ali v celoti pokrijejo začetne stroške projekta uvedbe ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti.

V pravni red Republike Slovenije je prenesel Direktivo 2006/32/ES že Zakon o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona (EZ-C) – Ur.l. RS, št. 70/2008 temu pa sta sledila še EZ-D – Ur.l. RS, št. 22/2010 in EZ-E – Ur.l. RS, št. 10/2012.

## **ESCO V ZASEBNEM SEKTORJU**

Sklepanje pogodb o zagotavljanju prihranka energije oz. o zagotavljanju energije so brez posebnih določb predpisov možni v zasebnem sektorju.

Primer poslovne stavbe UniCredit Group Milano:

- ESCO – Siemens Building Technologies Group,
- dve zastekljeni stavbi, skupaj 90.000 m<sup>2</sup>, 1.500 zaposlenih ter računalniški center, ki nudi podporo poslovnim dejavnostim vseh družbe skupine UniCredit,
- pogodba o zagotavljanju prihranka energije z zajamčenim prihrankom ob izvedbi ukrepov učinkovite rabe energije,
- 2,2 mio € vložka v nove energetske sisteme z dobo odplačila projekta 6 let,
- zmanjšanje izpustov CO<sub>2</sub> za 2.800 ton letno, 460.000 € letnega prihranka energije ob izboljšani kvaliteti zraka in povišani stopnji udobja,
- ničelni vpliv na bilanco družbe,
- nadzor s strani ESCO zagotavlja garantirano stopnjo prihranka energije,
- razglašen za najboljši projekt s področja energetskih storitev v EU v letu 2008 (Evropska pobuda na področju energetskih storitev).



**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



European Union ERDF  
Union Européenne FEDER



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

Kot primer dobre prakse v našem lokalnem okolju navajamo mikro sistem DOLB Na Logu Tolmin, kjer je leta 2009 podjetje Eko les energetika zgradilo sistem, z njim uspešno kandidiralo na Kohezijska sredstva javnega razpisa DOLB 1 in prejelo 50% nepovratnih sredstev v višini 136.217 € in kjer oskrbuje s toploto 12 gospodarskih odjemalcev (trgovine, podjetja,..), kateri pri sami investiciji niso bili udeleženi in sedaj plačujejo toplote v vrednosti 90% cene KOEL – kurilnega olja ekstra lahkega, ki bi ga porabili v kolikor bi ostali ali prešli nazaj na ogrevanje na KOEL. Na trasi toplovoda dolžine 377 m letno zagotovi dobavitelj toplote svojim 12 odjemalcem 826 MWh toplote iz kotlovnice nazivne moči 600 kW, prihranek znaša cca 90.000 litrov KOEL oziroma 238.546 ton CO<sub>2</sub>.

## **ESCO V JAVNEM SEKTORJU**

Čeprav naj bi bil javni sektor zgled pri uvajanju ukrepov energetske učinkovitosti je pri uvajanju pogodbenega zagotavljanja prihrankov oziroma pogodbenemu zagotavljanju energije kar nekaj težav oziroma ovir tako na zakonodajni kot administrativni ravni in kjer bi morale države članice Skupnosti že z uveljavitvijo Direktive 2006/32/ES o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah sprejeti oziroma izvesti ustrezne mehanizme energetske učinkovitosti preko finančnih shem za implementacijo modela energetskega pogodbenišтва (ESCO).

Resno oviro in nevarnost pri tem predstavljajo predpisi iz naslova javnih naročil in javnih financ, saj lahko zelo hitro pridemo do kršenja zakonodaje teh področij in je zato zelo pomembno, da se pri tem pravilno izvaja vse potrebne postopke.

V lokalni energetske agenciji GOLEA smo glede navedenih vprašanj pridobili ustrezno mnenje Ministrstva za finance, Direktorata za Javno premoženje št. 354-5/2012/3 z dne 13.3.2012 (priloga).

V osnovi lahko posamezne ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti na naslednje primere, kjer se ukrepe izvaja preko ESCO mehanizmov:

- energetske učinkovite prenove javne stavbe (primer prenove občinske stavbe Občine Brda - projekt MARIE),
- energetske učinkovite prenove javne razsvetljave (primer prenove javne razsvetljave v občini Brda, občini Miren-Kostanjevica,..),
- primer pogodbenega zagotavljanja toplote v daljinskem sistemu ogrevanja na lesno biomaso (mikro sistem DOLB Miren, DOLB Bovec, DOLB Kobarid, DOLB Tolmin, DOLB Kanal, DOLB Ajdovščina,..),
- primer pogodbene dobave toplote (objekti znotraj projekta OVE v primorskih občinah Švicarskega prispevka - vzorec pogodbe je v prilogi).



**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

Glede na razpoložljiva Kohezijska sredstva pa je kar nekaj primerov, kjer občine izvajajo ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti s Kohezijskimi in lastnimi sredstvi:

- prenova javnih stavb (Dom na Vidmu v Ilirski Bistrici; Centralni vrtec in vrtec Mojca v Novi Gorici; OŠ Dobrovo v Brdih; Vrtec Semedela, Vrtec Malkovec, OŠ Prade in OŠ Dušana Bordona v Kopru; Vrtec Sečovlje, Vrtec Mornarček in OŠ Piran; OŠ Cerkno; OŠ Divača, POŠ Senožeče; OŠ Podbrdo, ZD Tolmin in ŠC Tolmin; OŠ Idrija, OŠ Kobarid; OŠ Bilje Miren-Kostanjevica, OŠ Vrtojba Šempeter-Vrtojba; OŠ Renče Renče-Vogrsko; Vrtec Deskle Kanal; Vrtec ob Hublju Ajdovščina; in kjer je škoda, da razpis s strani Ministrstva za infrastrukturo in prostor ni bil tako sestavljen, da bi za neupravičene stroške in neupravičene ukrepe celovite energetske prenove vključili ESCO finančne modele in tako izvedli prenove brez angažiranja javnih financ občin.
- prenova javne razsvetljave v Ajdovščini, Kanalu,.. kjer sam javni razpis Ministrstva za infrastrukturo in prostor omogoča, da se izvedba investicije kombinira z javnimi sredstvi razpisa in ESCO podjetja, kjer pa so se navedene občine odločile, da same financirajo investicijo tudi zaradi zapletenosti postopkov pri ESCO modelu.

Tu gre za poudariti predlog, ki je bil dan Ministrstvu za infrastrukturo in prostor, da se v javnih razpisih iz naslova kohezijskih sredstev vključi možnost, da občine koristnice pridobijo po teh razpisih določena nepovratna sredstva (50 – 85% delež upravičenih stroškov) javna sredstva za npr. prenovo javnih stavb, javne razsvetljave, oskrbe z daljinsko toploto,... preostali del pa zagotovi koncesionar oziroma pogodbenih, ki zagotavlja prihranke energije iz naslova prihrankov.

Ravno tako je bil dan predlog Regijskim razvojnim agencijam (RRA) za vključevanje ESCO modelov za izvajanje projektov trajnostne energetike v Regijske razvojne programe (RRP) 2014-2020, kot sestavni del celostnih teritorialnih naložb znotraj regij (priloga).

Kot primer dobre prakse navajamo primer Univerze v Mariboru:

- Glavna storitev izvajalca so ukrepi za doseganje prihrankov skozi ukrepe energetske učinkovitosti, dobave energije in energetskega upravljanja,
- Projekt vključuje 28 objektov Univerze Maribor skupne površine 137.905,66 m<sup>2</sup>,
- ESCO storitev izvaja podjetje UNI ENERGIJA v obdobju 2010-2025,
- Investicija v prvem letu znaša 3.200.00 €,
- Izvedla se je priključitev študentskih domov na sistem daljinskega ogrevanja s cenejšim energentom (zemeljskim plinom),i zvedli so se ukrepi znižanja rabe energije (razsvetljava, obnova klimatov,..).



**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

## OSNOVNI ESCO MODELI V JAVNEM SEKTORJU

V osnovi imamo tri možne pristope financiranja in izvajanja ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti:

1. Občina je investitor in preko javno – naročniškega razmerja izvede ukrep za izboljšanje energetske učinkovitosti:

- občina sama zagotovi sredstva za prenovo iz lastnih sredstev,
- občina se kot lastnica in investitorica poteguje za pridobitev nepovratnih sredstev (npr. nacionalni razpisi iz naslova Kohezije, razpisi velikih zavezancev, drugi nacionalni in mednarodni razpisi),
- občina je kot investitorica v celoti udeležena na prihrankih,
- tveganje doseganja prihrankov je na strani občine kot investitorke.

Ta model se zaradi zmanjševanja investicijskega potenciala občin, javnih zavodov,.. opušča in išče nove oblike finančnih mehanizmov za izvajanje ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, kjer nastanejo po izvedbi ukrepa prihranki energije, ki so v bistvu prihodek v investicijskem projektu in služijo za poplačilo same investicije.

2. Občina odda koncesijo prenove (gradnje) in upravljanja (storitve) preko javno-zasebnega partnerstva za izboljšanje energetske učinkovitosti:

- občina ne vlaga lastnih sredstev za prenovo,
- koncesionar (pogodbenik) v svojem imenu in za svoj račun prenovi stavbo, javno razsvetljavo, sistem za ogrevanje, prezračevanje, hlajenje,.. in izvaja storitev pogodbenega zagotavljanja prihrankov oziroma oskrbe z energijo, kjer mu občina plačuje mesečne stroške storitve, ki pa morajo biti nižji od stroškov pred izvedbo ukrepov energetske učinkovitosti,
- do izteka pogodbenega razmerja je lastnik vloženi sredstev koncesionar oziroma pogodbenik – model BOT (built-operate-transfer),
- koncesionar oziroma pogodbenik se na osnovi koncesijske pogodbe oziroma pogodbe o zagotavljanju prihrankov poteguje za nepovratna sredstva na eventualnih razpisih (Kohezija, veliki zavezanci,..),
- tveganje za doseganje prihrankov je na strani koncesionarja oziroma pogodbenika.

Ta model se postopoma uveljavlja, kjer so pogodbeni obdobja sorazmerno dolga, saj se morajo v tem času poplačati vsi vložki koncesionarja oziroma pogodbenika, kateri želi ob tem tudi donos na vložena sredstva,...





**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

3. Občina kot investitor preko javno-naročniškega razmerja izvede ukrep za izboljšanje energetske učinkovitosti ter ob tem odda koncesijo oziroma pogodbo za opravljanje energetskih storitev zagotavljanja prihrankov oziroma oskrbe z energijo:

- občina sama zagotovi sredstva za prenavo,
- občina se kot lastnica in investitorica poteguje za nepovratna sredstva,
- občina je kot lastnica in investitorica soudeležena na prihrankih,
- občina po izvedbi ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti preda v upravljanje objekt, daljinski oziroma lokalni sistem ogrevanja, hlajenja ali prezračevanja, javno razsvetljava,.. v upravljanje podjetju, ki izvaja energetske storitve pogodbenega zagotavljanja prihrankov oziroma oskrbe z energijo (ESCO podjetje),
- koncesionar oziroma pogodbenik (ESCO podjetje) ob prevzemu objekta, daljinskega oziroma lokalnega sistema ogrevanja, hlajenja ali prezračevanja, javne razsvetljave,.. v upravljanje, na osnovi izključne in posebne pravice opravljanja energetskih storitev v pogodbenem obdobju, plača koncedentu oz. občini koncesijsko dajatev v enkratnem znesku, s katero koncedent oz. občina zapre finančno konstrukcijo izvedbe ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti,
- postopke javnega naročila izvedbe ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti in kasnejšega izvajanja energetskih storitev objavi v enotnem javnem razpisu (naročilu),
- z vidika javnih financ tako občina preko javno-naročniškega razmerja izvede ukrep za izboljšanje energetske učinkovitosti in izvajalcu plača izvedena dela, kjer je občina lastnica objekta, sistema oskrbe s toploto, javne razsvetljave,... nato pa to preda v upravljanje (najem) koncesionarju oziroma pogodbeniku, kateri na osnovi izključne in posebne pravice zaradi monopolnega položaja plača koncesijsko dajatev (najemnino) v enkratnem znesku, izvajalec prenov (gradnje) in kasneje storitve (upravljanja, vzdrževanja,.) je ista oseba.

Kot primer dobre prakse ponovno navajamo sočasni razpis za prenavo kotlovnice (prehod iz kurilnega olja na biomaso) in 15-letno dobavo toplote znotraj projekta Obnovljivi viri v primorskih občinah Švicarskega prispevka, za kar smo pridobili tudi pozitivno mnenje Ministrstva za finance (priloga).

Po tem modelu se izvaja tudi prenova javne razsvetljave v občinah Brda in Miren-Kostanjevica (Odlok, vzorec pogodbe za JR Brda so v prilogi).



**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

V teh primerih bosta občini pridobili javna sredstva in sicer občina Miren-Kostanjevica iz naslova razpisa Kohezijskih sredstev Ministrstva za infrastrukturo in prostor po javnem razpisu UJR1:

[http://www.mgrt.gov.si/si/o\\_ministrstvu/javne\\_objave/javni\\_razpisi/?tx\\_t3javnirazpis\\_pi1%5Bshow\\_single%5D=906](http://www.mgrt.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=906)

Občina Brda pa po razpisu velikega zavezanca Petrol po programu PETROLURE:

<http://www.petrol.si/za-podjetja/storitve/subvencije/objavljeni-razpisi>

Razliko pa bo pokrili koncesionar z enkratnim plačilom koncesijske dajatve po prevzemu javne razsvetljave, ki bo nato izvajal energetske storitve.

Prednosti pogodbenišтва so prikazana v naslednji tabeli:

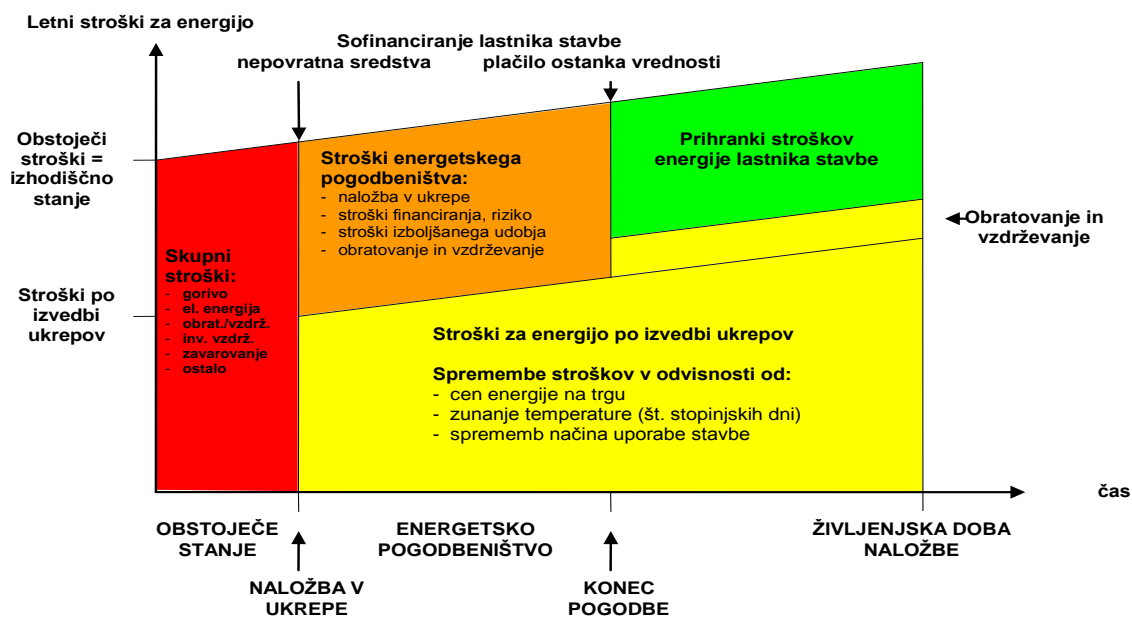
ODLOČITVENI KRITERIJI	LASTNA IZVEDBA	ESCO PODJETJE
financiranje	100% lastnik	<b>0 - 100% lastnik</b>
tehnični in ekonomski rizik	lastnik	<b>ESCO</b>
optimizacija, obratovanje, vzdrževanje	visoko motivirani zaposleni	V lastnem interesu izvajalca ESCO storitev
jamstvo za učinke (prihranke)	ne	<b>da</b>
jamstvo za funkcionalnost	garancijska doba	<b>pogodbena dela</b>
cenovna jamstva	ne	<b>da</b>
pogodba za daljše časovno obdobje	ne	da
stroški priprave pogodbenišтва	ne	da
znanje in nabor idej	lastnik (in svetovalec)	lastnik (in svetovalec) in ESCO
specifikacija projekta	detaljna	funkcionalna
paket storitev (vse na enem mestu)	ne	<b>da</b>
stroški v življenjski dobi	večinoma višji	večinoma nižji

Ključno pri ESCO modelu je pogodbeno zagotavljanje prihrankov oziroma oskrbe z energijo in kjer se prenese vsa tveganja na zunanjega izvajalca (ESCO podjetje) in kjer je zaradi izvedenih ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti novi strošek energije manjši od predhodnega.

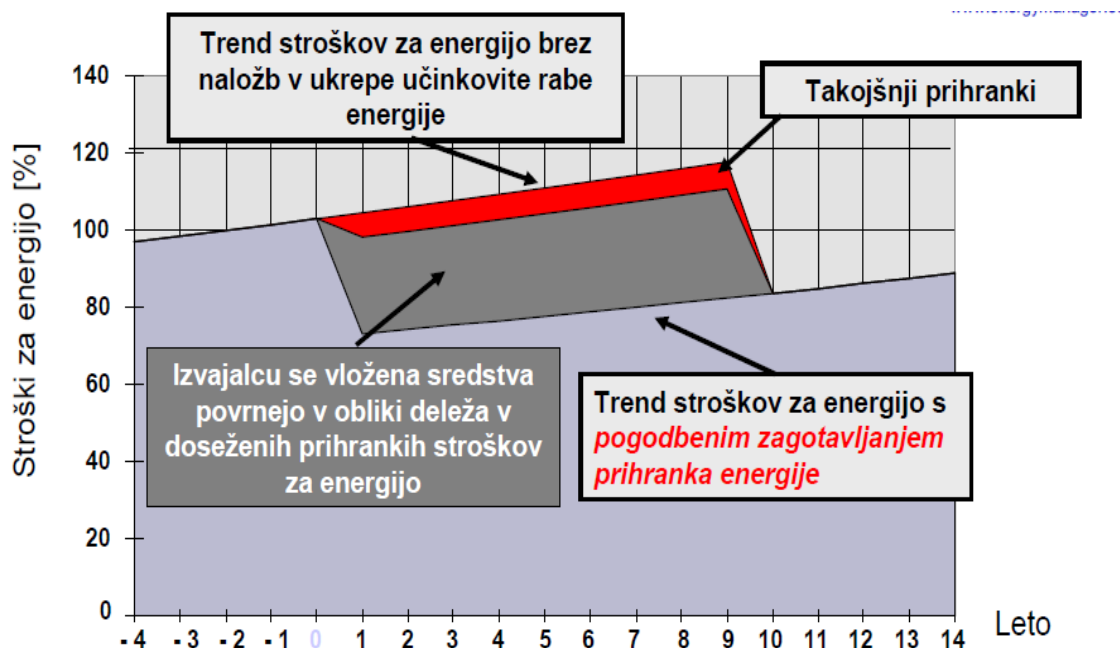
Pri tem poznamo tri osnovne oblike pogodbenišтва:

- LAHKO energetska pogodbenišтво, kjer gre za enostavne organizacijske ukrepe skozi osnovne oblike energetskega menedžmenta,
- energetska pogodbenišтво PLUS, kjer gre za investicijske ukrepe izboljšanja energetske učinkovitosti (npr. celovita obnova stavb z ukrepi na strani oskrbe z energijo)
- ZELENO energetska pogodbenišтво osredotočeno na obnovljive vire energije.

Stroški pred in po izvedbi ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti so prikazani na naslednjem diagramu:



Ključno vprašanje za lastnika pri tem je tudi v kakšni meri je že takoj soudeležen pri prihrankih:





**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

Pri navedenih pilotnih primerih prenove JR v občini Brda in Miren – Kostanjevica je torej pomembno tudi z vidika javnih financ, da se strošek storitve JR po izvedenih ukrepih za izboljšanje energetske učinkovitosti JR zmanjša ( $f < 1$ ).

$$SUM = (RP \times C + RV) \times F$$

SUM = letno plačilo koncedenta (EUR)

RP = referenčna poraba (v kWh) el. energije

C = cena el. energije v referenčnem letu pogodbe (EUR/kWh), ki vsebuje vse stroške energije, omrežnine in drugih dajatev določenih s strani države vključno z DDV, katera pa se lahko zviša/zniža sorazmerno glede na povprečni dvig/padeč cene električne energije

RV = referenčni stroški vzdrževanja

F = faktor delitve doseženih prihrankov

V javnem pozivu za izbiro koncesionarja oziroma pogodbenika so torej ključna merila:

- višina investicije prenove JR,
- višina koncesijske dajatve ob prevzemu JR v upravljanje,
- faktor delitve stroškov, kateri mora biti manjši od 1.

## POTREBNI POSTOPKI PRI VZPOSTAVITVI MODELA JZP

Z vidika javnega naročanja, javnih financ,... je ključno, da se pri vzpostavitvi modela JZP izvede vse potrebne zakonsko predpisane postopke:

	<b>Faza vzpostavitve modela JZP</b>
1	Ugotovitev javnega interesa -> predstavnikiški organ občine (11. člen ZJZP).
2	Priprava investicijskega elaborata v skladu s pravilnikom o vsebini upravičenosti izvedbe po modelu JZP (Ur.l. RS, št. 32/2007) v skladu z 8. členom ZJZP.
3	Izvedba predhodnega postopka -> potrditev s strani predstavnikiškega organa občine (31. člen ZJZP).
4	Sprejem akta o javno zasebnem partnerstvu (Odlok) -> predstavnikiški organ občine.
5	Priprava in objava javnega razpisa in razpisne dokumentacije
6	Izbor koncesionarja
7	Podpis pogodbe z izbranim koncesionarjem

Ključno pri tem je tudi to, da je tako investicijska dokumentacija, kot potreba projektna dokumentacija, kot strokovne tehnične podloge k investicijski dokumentaciji izdelane s strani strokovne in neodvisne institucije.



**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

Žal v praksi prevečkrat srečamo primere, ko zasebni partner kot promotor »zastonj« izdelava vso potrebno dokumentacijo za vzpostavitev JZP in kjer žal niti ne vemo kolikokrat bo javni partner v pogodbenem obdobju preplačal to »zastonj« pridobljeno dokumentacijo na osnovi katere je predstavniški organ javnega partnerja tudi sprejel odločitev o upravičenosti izvedbe po modelu JZP.

Iz dosedanjih naših izkušenj pa smo prišli do zaključka, da je potrebno pri izvajanju ukrepov učinkovite rabe energije (URE) pri energetske sanaciji stavb, ob uvajanju obnovljivih virov energije (OVE) zagotoviti vsaj nekaj nepovratnih sredstev, sicer projekti niso zanimivi za potencialne investitorje, saj je doba vračanja vloženih sredstev prevelika, interna stopnja donosa prenizka,... in prav zato se za namen uveljavitve energetskega pogodbeništvu Skupnosti in Vladam članic predlaga sprejem ustreznih mehanizmov energetske učinkovitosti in vzpostavitev ustreznih finančnih shem, ki bodo omogočala ustrezno financiranje projektov trajnostne energetike.

Pri tem predlagamo uveljavitev finančnega mehanizma, kjer se kombinira javna sredstva pridobljena iz naslova raznih razpisov, predvsem iz naslova Kohezije, z finančnimi sredstvi ESCO (Energy Service COmpany) preko modela javno – zasebnega partnerstva (JZP).

Pri tem dajemo tudi pobudo, da se skupaj s pristojnimi službami in ministrstvi izdelava jasen priročnik za izvajanje investicijskih projektov trajnostne energetike po t.i. ESCO modelu pogodbenega zagotavljanja prihrankov oziroma pogodbene dobave toplote.

Pri tem priporočamo ogled naslednje literature:

[http://www.eib.org/epec/resources/epec\\_guidance\\_ee\\_public\\_buildings\\_en.pdf](http://www.eib.org/epec/resources/epec_guidance_ee_public_buildings_en.pdf)

## **FINANČNI VIRI ESCO PODJETIJ**

Za implementacijo energetskega pogodbeništvu je vsekakor poleg sprejema ustreznih mehanizmov energetske učinkovitosti tudi izvedba ustreznih finančnih shem preko katerih se uredi financiranje ESCO podjetij.

Evropski parlament in Svet sta dne 15. decembra 2010 sprejela Uredbo št. 133/2010 o vzpostavitvi programa za podporo oživitvi gospodarstva z dodelitvijo finančne pomoči Skupnosti energetskim projektom trajnostne energetike na občinski in lokalni ravni v višini 146 mio €, z upoštevanjem pripsevka EIB, CDP, DB,.. pa 265 mio €.



**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

Potencialni upravičenci so javni organi (npr. občine), po možnosti na lokalni in regionalni ravni, ter javna in zasebna podjetja, ki delujejo v imenu teh javnih organov (npr. javne lokalne gospodarske službe, podjetja za energetske storitve – ESCO, podjetja, ki nudijo daljinsko ogrevanje, lahko s sproizvodnjo elektrike in toplote ali ponudniki javnega prevoza,...). Projekte se prijavi na program ELENA [www.eib.org/elena](http://www.eib.org/elena) oziroma <http://www.eib.org/products/elena/index>

Na programu ELENA imamo v Sloveniji dve predprijavi, mesto Ljubljana in Univerza v Ljubljani.

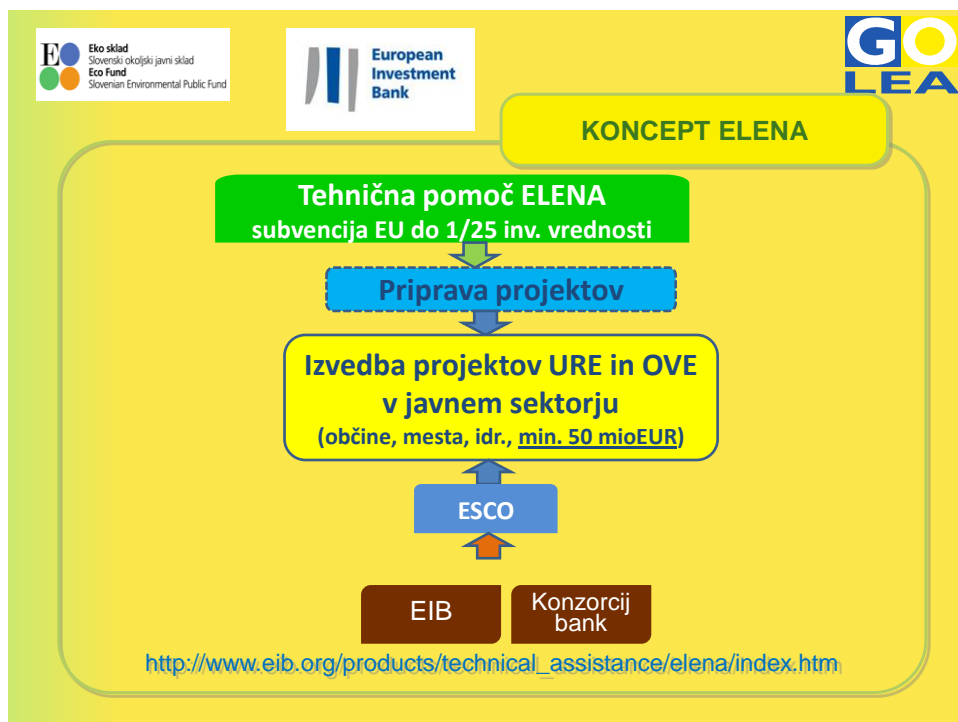
Lokalne energetske agencije smo v sodelovanju z Eko skladom že v letu 2011 pripravljale potencialni nabor objektov, vendar se je na koncu ustavilo prav pri vprašanju kdo bo dal garancijo Evropski Investicijski Banki – EIB za kreditna sredstva v minimalni višini 50 mio € po EUROLIBOR + 0,5 do 0,9%?

Vlada RS je sicer septembra 2012 sprejela program ukrepov Vlade RS in pod Energetsko pogodbeništvu tudi navedla, da bo v okviru tega ukrepa SID banka d.d. v sodelovanju s poslovnimi bankami preučila možnosti pilotne izvedbe ukrepa finančnega inženiringa za spodbujanje investicij v energetske učinkovitost na podlagi t.i. energetskega pogodbeništvu, kjer se investicije financirajo na račun bodočih prihrankov. V ukrep je možno vključiti poleg sredstev SID banke d.d. tudi sredstva proračuna in evropske kohezijske politike. V sklopu ukrepa pa se preuči tudi možnost vključitve pomoči in virov financiranja v okviru pobude na EU ravni JESSICA. SID banka d.d. bo v tem sklopu lahko v obdobju 2012-2013 kot pilotno izvedbo podprla projekte do skupne vrednosti 10 mio EUR in sicer z namenom, da v naslednji fazi pristopi k celovitemu oblikovanju ukrepa finančnega inženiringa za podporo energetskega pogodbeništvu.

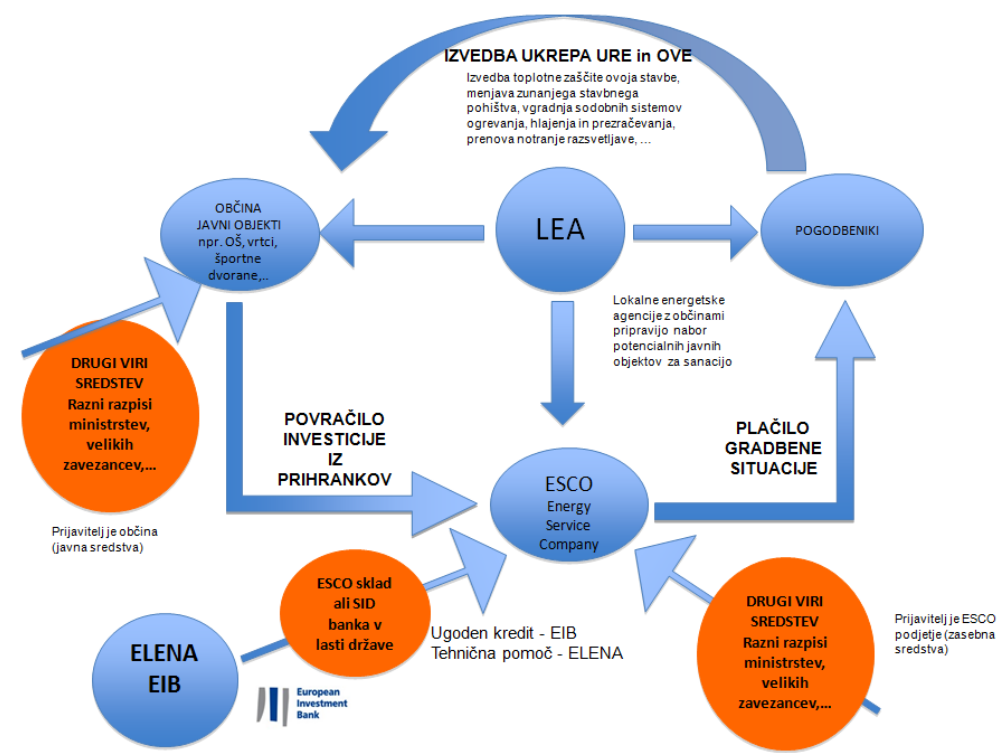
Žal nismo zasledili, da bi bil ukrep izveden.

Žal še ni vzpostavljena ustrezna finančna shema, da bi sploh lahko bilo omogočeno črpanje sredstev ESCO podjetij preko svojih poslovnih bank za upravičene ukrepe učinkovite rabe energije v programu ELENA, saj ni vzpostavljena ustrezna državna finančna institucija (ESCO banka), ki bi bila pogodbeni partner EIB.

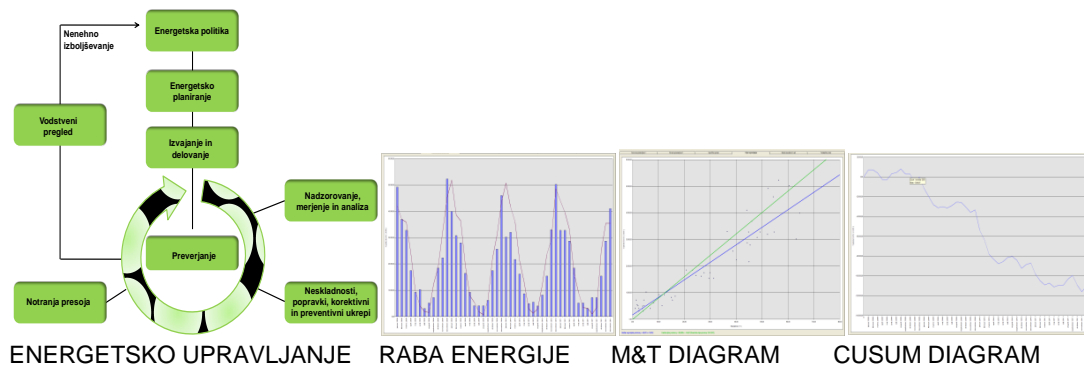
Poleg ugodnega kredita gre pri programu ELENA tudi za 1 / 25 tehnične pomoči s katero se sofinancira vso potrebno projektno in investicijsko dokumentacijo ter izvedbo potrebnih javnih razpisov za pridobitev ESCO podjetij, ki bi izvajala predlagane ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti in kjer je poudarek na strokovnosti in neodvisnosti izdelovalcev potrebne predhodne dokumentacije.



Za uspešno izvajanje investicijskih projektov trajnostne energetike za namen izvajanja ukrepov večje energetske učinkovitosti se torej predlaga kombinacijo različnih finančnih virov:



Za pridobitev relevantnih vhodnih podatkov se pri tem lokalnim skupnostim, javnim ustanovam,.. predlaga uvedbo energetskega upravljanja s ciljnim spremljanjem rabe energije:



## ZAKLJUČEK

Projektnim partnerjem projekta MARIE se predlaga, da se pristojnim organom Skupnosti in Vladam članic na območju programa MED predlaga uveljavitev ustreznih mehanizmov energetske učinkovitosti ter ustreznih finančnih shem, vključno z ustanovitvijo ESCO banke oziroma sklada za območje MED, tako da bo ESCO podjetjem omogočeno preko svojih poslovnih bank črpanje sredstev za namen izvajanja ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti preko energetskega pogodbeništv.

Vrtojba, 29.3.2013

Pripravil:

Rajko Leban, univ.dipl.inž.str.  
 Direktor GOLEA s sodelavci







**GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA – GOLEA**  
Trg Edvarda Kardelja 1, SI-5000 Nova Gorica  
Tel.: 00 386 (0)5 393 24 60, fax.:00 386 (0)5 393 24 63



**Poslovni sedež:** Mednarodni prehod 6,  
Vrtojba, SI-5290 Šempeter pri Gorici  
E-mail: [info@golea.si](mailto:info@golea.si), [www.golea.si](http://www.golea.si)

## Priloge:

- Predlog Regijskim razvojnim agencijam (RRA) za vključevanje ESCO modelov za izvajanje projektov trajnostne energetike v Regijske razvojne programe (RRP) 2014-2020, kot sestavni del celostnih teritorialnih naložb znotraj regij,
- Vprašanje in odgovor MF RS glede vodenja postopkov pogodbenega zagotavljanja energije oziroma pogodbenega zagotavljanja prihrankov po ESCO modelu,
- Odlok o koncesiji za izvajanje lokalne gospodarske javne službe oskrbe s toploto v občini,
- Vzorec koncesijske pogodbe za izvajanje lokalne gospodarske javne službe oskrbe s toploto v občini,
- Vzorec razpisne dokumentacije za podelitev koncesije za izvajanje lokalne gospodarske javne službe oskrbe s toploto v občini,
- Vzorec Gradbene pogodbe in Pogodbe za 15-letno dobavo toplote javnim ustanovam znotraj projekta OVE v primorskih občinah,
- Vzorec Odloka o načinu opravljanja ter o koncesiji za opravljanje lokalne gospodarske javne službe dobave in izvajanja javne razsvetljave v občini v obliki javno-zasebnega partnerstva,
- Vzorec pogodbe o izvedbi prenove javne razsvetljave,
- Vzorec Koncesijske pogodbe za opravljanje gospodarske vzdrževanja in izvajanja javne razsvetljave v občini,
- Vzorec razpisne dokumentacije za izvedbo del prenove javne razsvetljave in podelitev koncesije za opravljanje.